

LYGDAMUS

ELEGIES (290 vers)

L_1 v.1 "Martis Romani festae venere kalendae -
 2 exoriens nostris hic fuit annus avis -
 3 et vaga nunc certa discurrunt undique pompa
 4 perque vias urbis munera perque domos :
 5 dicite, Pierides, quonam donetur honore
 6 seu mea, seu fallor, cara Neaera tamen."
 7 "carmine formosae, pretio capiuntur avarae.
 8 Gaudeat, ut digna est, versibus illa tuis.
 9 Lutea sed niveum involvat membrana libellum,
 10 pumicet et canas tondeat ante comas
 11 summaque praetexat tenuis fastigia chartae,
 12 indicet ut nomen littera facta tuum,
 13 atque inter geminas pingantur cornua frontes :
 14 sic etenim comptum mittere oportet opus."
 15 "per vos, auctores hujus mihi carminis, oro
 16 Castaliamque umbram Pieriosque lacus,
 17 ite domum cultumque illi donate libellum,
 18 sicut erit : nullus defluat inde color.
 19 (Illa mihi referet, si nostri mutua cura est
 20 an minor, an toto pectore deciderim.)
 21 sed primum meritam larga donate salute
 22 atque haec submisso dicite verba sono :
 23 "haec tibi vir quondam, nunc frater, casta Neaera,
 24 Mittit et accipias munera parva rogat,
 25 teque suis jurat caram magis esse medullis,
 26 sive sibi conjunx sive futura soror,
 27 sed potius conjunx : hujus spem nominis illi
 28 auferet extincto pallida Ditis aqua."

L_2 v.1 Qui primus caram juveni carumque puellae
 2 eripuit juvenem, ferreus ille fuit.
 3 Durus et ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
 4 vivere et erepta conjuge qui potuit.
 5 Non ego firmus in hoc, non haec patientia nostro
 6 ingenio : frangit fortia corda dolor ;
 7 nec mihi vera loqui pudor est vitaeque fateri
 8 tot mala perpressae taedia nata meae.
 9 Ergo cum tenuem fuero mutatus in umbram
 10 candidaque ossa super nigra favilla teget,
 11 ante meum veniat longos incompta capillos
 12 et fleat ante meum maesta Neaera rogam.
 13 Sed veniat carae matris comitata dolore :
 14 maereat haec genero, maereat illa viro.
 15 Praefatae ante meos manes animamque precatae

16 perfusaeque pias ante liquore manus,
 17 pars quae sola mei superabit corporis, ossa
 18 incinctae nigra candida veste legent,
 19 et primum annoso spargent collecta Lyaeo,
 20 mox etiam niveo fundere lacte parent,
 21 post haec carbaseis umorem tollere velis
 22 atque in marmorea ponere sicca domo.
 23 Illic quas mittit dives Panchaia merces
 24 Eoiue Arabes, dives et Assyria,
 25 et nostri memores lacrimae fundantur eodem :
 26 sic ego conponi versus in ossa velim.
 27 Sed tristem mortis demonstret littera causam
 28 atque haec in celebri carmina fronte notet :
 29 "Lygdamus hic situs est : dolor huic et cura Neaerae,
 30 conjugis ereptae, causa perire fuit."

L_3 v.1 Quid prodest caelum votis inplesse, Neaera,
 2 blandaque cum multa tura dedisse prece ?
 3 Non, ut marmorei prodirem e limine tecti,
 4 insignis clara conspicuusque domo,
 5 aut ut multa mei renovarent jugera tauri
 6 et magnas messes terra benigna daret,
 7 sed tecum ut longae sociarem gaudia vitae
 8 inque tuo caderet nostra senecta sinu,
 9 tum cum permenso defunctus tempore lucis
 10 nudus Lethaea cogerer ire rate.
 11 Nam grave quid prodest pondus mihi divitis auri,
 12 arvaque si findant pingua mille boves ?
 13 Quidve domus prodest Phrygiis innixa columnis,
 14 Taenare sive tuis, sive Caryste tuis,
 15 et nemora in domibus sacros imitantia lucos
 16 aurataeque trabes marmoreumque solum ?
 17 Quidve in Erythraeo legitur quae litore concha
 18 tinctaque Sidonio murice lana juvat,
 19 et quae praeterea populus miratur ? In illis
 20 invidia est : falso plurima volgus amat.
 21 Non opibus mentes hominum curaeque levantur,
 22 nam Fortuna sua tempora lege regit.
 23 Sit mihi paupertas tecum jucunda, Neaera,
 24 at sine te regum munera nulla volo.
 25 O niveam, quae te poterit mihi reddere, lucem !
 26 O mihi felicem terque quaterque diem !
 27 At si, pro dulci reditu quaecumque voventur,
 28 audiat aversa non meus aure deus,
 29 nec me regna juvant nec Lydius aurifer amnis
 30 nec quas terrarum sustinet orbis opes.
 31 Haec alii cupiant, liceat mihi paupere cultu
 32 securo cara conjuge posse frui.
 33 Adsis et timidis faveas, Saturnia, votis,
 34 et faveas concha, Cypria, vecta tua.
 35 Aut si fata negant reditum tristesque sorores,
 36 stamina quae ducunt quaeque futura neunt,
 37 me vocet in vastos amnes nigramque paludem
 38 dives in ignava luridus Orcus aqua.

L_4 v.1 Di meliora ferant, nec sint mihi somnia vera,
 2 quae tulit hesternae pessima nocte quies.
 3 Ite procul, vani, falsumque avertite visum :
 4 desinite in nobis quaerere velle fidem.
 5 Divi vera monent, venturae nuntia sortis
 6 vera monent Tuscis exta probata viris ;
 7 somnia fallaci ludunt temeraria nocte
 8 et pavidas mentes falsa timere jubent.
 9 Et natum in curas hominum genus omina noctis
 10 farre pio placant et saliente sale.
 11 Et tamen, utcumque est, sive illi vera moneri,
 12 mendaci somno credere sive volent,
 13 efficiat vanos noctis Lucina timores
 14 et frustra inmeritum pertimuisse velit,
 15 Si mea nec turpi mens est obnoxia facto
 16 nec laesit magnos in pia lingua deos.
 17 Jam Nox aetherium nigris emensa quadrigis
 18 mundum caeruleo laverat amne rotas,
 19 nec me sopierat menti deus utilis aegrae :
 20 Somnus sollicitas deficit ante domos.
 21 Tandem, cum summo Phoebus prospexit ab ortu,
 22 pressit languentis lumina sera quies.
 23 Hic juvenis casta redimitus tempora lauro
 24 est visus nostra ponere sede pedem.
 25 Non illo quicquam formosius ulla priorum
 26 Aetas humanum nec videt illud opus.
 27 Intonsi crines longa cervice fluebant,
 28 stillabat Syrio myrtea rore coma.
 29 Candor erat, qualem praefert Latonia Luna,
 30 et color in niveo corpore purpureus,
 31 ut juveni primum virgo deducta marito
 32 inficitur teneras ore rubente genas,
 33 et cum contextunt amarantis alba puellae
 34 lilia et autumnis candida mala rubent.
 35 Ima videbatur talis includere palla,
 36 namque haec in nitido corpore vestis erat.
 37 Artis opus rarae, fulgens testudine et auro
 38 pendebat laeva garrula parte lyra.
 39 Hanc primum veniens plectro modulatus eburno
 40 felices cantus ore sonante dedit.
 41 Sed postquam fuerant digiti cum voce locuti,
 42 edidit haec tristi dulcia verba modo :
 43 "salve, cura deum : casto nam rite poetae
 44 Phoebusque et Bacchus Pieridesque favent ;
 45 sed proles Semeles Bacchus doctaeque sorores
 46 dicere non norunt, quid ferat hora sequens.
 47 At mihi fatorum leges aevique futuri
 48 eventura pater posse videre dedit.
 49 Quare, ego quae dico non fallax, accipe, vates,
 50 quodque deus vero Cynthus ore feram.
 51 Tantum cara tibi, quantum nec filia matri,
 52 quantum nec cupido bella puella viro,
 53 pro qua sollicitas caelestia numina votis,
 54 quae tibi securos non sinit ire dies,
 55 et cum te fusco Somnus velavit amictu,
 56 vanum nocturnis fallit imaginibus,
 57 carminibus celebrata tuis formosa Neaera

58 alterius mavolt esse puella viri,
 59 diversasque suas agitat mens inopia curas,
 60 nec gaudet casta nupta Neaera domo.
 61 A crudele genus nec fidum femina nomen !
 62 A pereat, didicit fallere siqua virum !
 63 Sed flecti poterit - mens est mutabilis illis -
 64 Tu modo cum multa brachia tende fide.
 65 Saevus Amor docuit validos temptare labores,
 66 saevus Amor docuit verbera posse pati.
 67 Me quondam Admeti niveas pavisse juvencas
 68 Non est in vanum fabula ficta jocum.
 69 Tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora
 70 nec similes chordis reddere voce sonos,
 71 sed perlucenti cantum meditabar avena
 72 Ille ego Latonae filius atque Jovis.
 73 Nescis quid sit amor, juvenis, si ferre recusas
 74 inमितem dominam conjugiumque ferum.
 75 Ergo ne dubita blandas adhibere querelas :
 76 vincuntur molli pectora dura prece.
 77 Quod si vera canunt sacris oracula templis,
 78 haec illi nostro nomine dicta refer :
 79 Hoc tibi conjugium promittit Delius ipse,
 80 felix hoc alium desine velle virum."
 81 dixit, et ignavus defluxit corpore somnus.
 82 A ego ne possim tanta videre mala !
 83 Nec tibi crediderim votis contraria vota
 84 nec tantum crimen pectore inesse tuo ;
 85 nam te nec vasti genuerunt aequora ponti
 86 nec flammam volvens ore Chimaera fero
 87 nec canis anguinea redimitus terga caterva,
 88 cui tres sunt linguae tergeminumque caput,
 89 Scyllaque virgineam canibus succincta figuram,
 90 nec te conceptam saeva leaena tulit,
 91 barbara nec Scythiae tellus horrendave Syrtis,
 92 sed culta et duris non habitanda domus
 93 et longe ante alias omnes mitissima mater
 94 isque pater, quo non alter amabilior.
 95 Haec deus in melius crudelia somnia vertat
 96 et jubeat tepidos inrita ferre notos.

L_5 v.1 Vos tenet, Etruscis manat quae fontibus unda,
 2 unda sub aestivum non adeunda Canem,
 3 Nunc autem sacris Baiarum proxima lymphis,
 4 cum se purpureo vere remittit humus.
 5 At mihi Persephone nigram denuntiat horam :
 6 inmerito juveni parce nocere, dea.
 7 Non ego temptavi nulli temeranda virorum
 8 audax laudandae sacra docere deae,
 9 nec mea mortiferis infecit pocula sucis
 10 dextera nec cuiquam trita venena dedit,
 11 nec nos sacrilegi templis amovimus aegros,
 12 nec cor sollicitant facta nefanda meum,
 13 nec nos insane meditantibus jurgia mentis
 14 inopia in adversos solvimus ora deos,
 15 et nondum cani nigros laesere capillos,
 16 nec venit tardo curva senecta pede.

17 Natalem primo nostrum videre parentes,
 18 cum cecidit fato consul uterque pari.
 19 Quid fraudare juvat vitem crescentibus uvis
 20 et modo nata mala vellere poma manu ?
 21 Parcite, pallentes undas quicumque tenetis
 22 duraque sortiti tertia regna dei.
 23 Elysios olim liceat cognoscere campos
 24 Lethaeamque ratem Cimmeriosque lacus,
 25 cum mea rugosa pallebunt ora senecta
 26 et referam pueris tempora prisca senex.
 27 Atque utinam vano nequiquam terrear aestu,
 28 languent ter quinos sed mea membra dies.
 29 At vobis Tuscae celebrantur numina lymphae,
 30 et facilis lenta pellitur unda manu.
 31 Vivite felices, memores et vivite nostri,
 32 sive erimus seu nos fata fuisse velint.
 33 Interea nigras pecudes promittite Diti
 34 et nivei lactis pocula mixta mero.

L_6 v.1 Candide Liber, ades - sic sit tibi mystica vitis
 2 semper, sic hedera tempora vincita feras -
 3 aufer et ipse meum patera medicante dolorem :
 4 saepe tuo cecidit munere victus amor.
 5 Care puer, madeant generoso pocula baccho,
 6 et nobis prona funde Falerna manu.
 7 Ite procul, durum curae genus, ite labores :
 8 fulserit hic niveis Delius alitibus.
 9 Vos modo proposito dulces faveatis amici,
 10 neve neget quisquam me duce se comitem,
 11 aut siquis vini certamen mite recusat,
 12 fallat eum tecto cara puella dolo.
 13 Ille facit dites animos deus, ille ferocem
 14 contudit et dominae misit in arbitrium,
 15 Armenias tigres et fulvas ille leaenas
 16 vicit et indomitis mollia corda dedit.
 17 Haec Amor et majora valet. Sed poscite Bacchi
 18 munera : quem vestrum pocula sicca juvant ?
 19 Convenit ex aequo nec torvus Liber in illis,
 20 qui se quique una vina jocosa colunt.
 21 Convenit iratus nimium nimiumque severos :
 22 qui timet irati numina magna, bibat.
 23 Quales his poenas qualis quantusque minetur,
 24 Cadmeae matris praeda cruenta docet.
 25 Sed procul a nobis hic sit timor, illaque, si qua est,
 26 quid valeat laesi sentiat ira dei.
 27 Quid precor a demens ? Venti temeraria vota,
 28 aerae et nubes diripienda ferant.
 29 Quamvis nulla mei superest tibi cura, Neaera,
 30 sis felix, et sint candida fata tua.
 31 At nos securae reddamus tempora mensae :
 32 venit post multos una serena dies.
 33 Ei mihi, difficile est imitari gaudia falsa,
 34 difficile est tristi fingere mente jocum,
 35 nec bene mendaci risus conponitur ore,
 36 nec bene sollicitis ebria verba sonant.
 37 Quid queror infelix ? Turpes discedite curae :

38   odit Lenaeus tristia verba pater.
39   Cnosia, Theseae quondam perjuriam linguae
40   flevisti ignota sola relicta mari :
41   sic cecinit pro te doctus, Minoi, Catullus,
42   ingrati referens inopia facta viri.
43   Vos ego nunc moneo : felix, quicumque dolore
44   alterius discas posse cavere tuo.
45   Nec vos aut capiant pendente brachia collo
46   aut fallat blanda sordida lingua fide.
47   Etsi perque suos fallax juravit ocellos
48   Junonemque suam perque suam Venerem,
49   nulla fides inerit : perjuriam ridet amantum
50   Juppiter et ventos inrita ferre jubet.
51   Ergo quid totiens fallacis verba puellae
52   conqueror ? Ite a me, seria verba, precor.
53   Quam vellem tecum longas requiescere noctes
54   et tecum longos pervigilare dies,
55   perfida nec merito nobis inimica merenti,
56   perfida, sed, quamvis perfida, cara tamen !
57   Naida Bacchus amat : cessas, o lente minister ?
58   Temperet annosum Marcia lympha merum.
59   Non ego, si fugit nostrae convivium mensae
60   ignotum cupiens vana puella torum,
61   sollicitus repetam tota suspiria nocte :
62   Tu puer, i, liquidum fortius adde merum.
63   Jam dudum Syrio madefactus tempora nardo
64   debueram sertis implicuisse comas.